

**Vicepreședintele Parlamentului
Republicii Moldova**

De difuzat deputaților.

Spre avizare:

- Comisiilor permanente,
- Guvernului RM,
- Centrului Național Anticorupție,
- Direcției generale juridice – conform Regulamentului.

Comisiei mediu, climă și tranziție verde,
Comisiei agricultură și industrie alimentară
– în baza avizelor de prezentat raportul în
Parlament.

Parlamentul
Republicii Moldova

AT nr. 06/02-30

18.03.2025

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, Proiectul de lege pentru modificarea Legii apelor 272/2011.

Anexe:

1. Proiectul de lege.
2. Nota informativă.

Deputați în Parlament

Alexandr Trubca

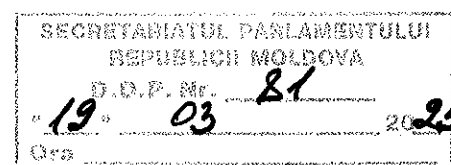
Digitally signed by Barda Viorel
Date: 2025.03.19 10:38:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Digitally signed by Trubca Alexandr
Date: 2025.03.19 10:24:26 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

LEGE

cu privire la modificarea Legii apelor 272/2011

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Legea apelor nr. 272/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 46-49, art. 70 din 01.02.2024) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2 se modifică după cum urmează:

noțiunea „zonă de protecție” se exclude;

noțiunea de „heleșteu” se completează cu textul „sau drept sursă de apă pentru sistemele centralizate de irigare”;

se completează cu două noi noțiuni cu următorul conținut:

„straturi acvifere de adâncime mică – reprezintă straturi care înmagazinează ape subterane din stratul freatic și din straturile acvifere aflate la adâncimea ce variază între 40 - 100 m și se stabilesc în dependență de condițiile geomorfologice, geologice și hidrogeologice;

zonă în care nu există ape de suprafață - se caracterizează prin lipsa resurselor se apă de suprafață sau surse insuficiente care să permită dezvoltarea unor activități în procesul cărora se presupune utilizarea unui volum stabilit de apă care nu este disponibil în imediata apropiere de zona dată”.

2. Articolul 9 alin. (1) se completează cu literele e) și f) cu următorul cuprins:

e) stabilește limitele de utilizare a apei;

f) coordonează și înregistrează regulamente de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteilor și fișe tehnice a bazinelor de apă, a lacurilor și a heleșteilor cu umplere prin pompare”.

3. La articolul 9 lit. c) va avea următorul cuprins:

„stabilește valorile-limită pentru deversările de poluanți în apele de suprafață în funcție de gradul de poluare existent”

4. Se completează cu art. 19³ cu următorul cuprins:

„Articolul 19³. Documentația tehnică de exploatare a construcțiilor hidrotehnice

Proiectarea, construcția și exploatarea construcțiilor hidrotehnice se efectuează în conformitate cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, și cu regulamentele corespunzătoare:

a) pentru construcțiile hidrotehnice ale corpurilor de apă unice și indivizibile, cu respectarea cerințelor tehnice din Normativul în construcții NCM D.01.03-2007 „Construcții hidrotehnice și îmbunătățiri funciare. Construcții hidrotehnice. Reguli de bază” și corespunzător Regulamentului-tip de exploatare a lacului de acumulare/iazului/heleșteului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016;

b) pentru digurile de protecție contra inundațiilor, cu respectarea cerințelor reglementate în Regulamentul privind digurile de protecție contra inundațiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 433/2012;

c) pentru sondele de apă, cu respectarea cerințelor tehnice din Normativul „Alimentare cu apă. Rețele exterioare și clădiri SNiP 2.04.02-84”, a reglementărilor din Regulamentul de studiere, exploatare și protecție a apelor subterane, aprobat de Guvern, și celor din Regulamentul privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2013;

d) pentru fântânile și sondele de capacitate mică, cu respectarea cerințelor reglementate în Regulamentul sanitar privind sistemele mici de alimentare cu apă potabilă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1466/2016;

e) pentru stațiile de pompare a apei și a sistemelor de irigare/desecare, cu respectarea cerințelor tehnice din Normativul în construcții NCM D.01.03-2007 „Construcții hidrotehnice și îmbunătățiri funciare. Construcții hidrotehnice. Reguli de bază” și corespunzător Ghidului privind exploatarea sistemelor centralizate de irigare și/sau desecare, aprobat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

f) pentru clădirile centralelor hidroelectrice, cu respectarea cerințelor reglementate în Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, aprobate prin hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

g) pentru depozitele de reziduuri lichide provenite din industrie și agricultură, cu respectarea cerințelor tehnice din Normativul în construcții NCM D.01.03-2007 „Construcții hidrotehnice și îmbunătățiri funciare. Construcții hidrotehnice. Reguli de bază”.

5. Se completează cu art. 19⁴ cu următorul cuprins:

„Articolul 194. Coordonarea și înregistrarea regulamentelor de exploatare și a fișelor tehnice

(1) Regulamentele de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor, fișele tehnice a bazinelor de apă, a lacurilor și a heleșteiilor cu umplere prin pompare, cu excepția bazinelor de compensare de la sistemele de irigare/desecare, se înregistrează la Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, cu introducerea datelor în Sistemul informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”.

(2) Regulamentele de exploatare/fișele tehnice, se depun spre coordonare în format electronic și spre înregistrare, în 3 exemplare, pe suport de hârtie, prin cerere în adresa Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”.

(3) Termenul de examinare a cererii, condițiile de înregistrare sau de refuz a coordonării/înregistrării regulamentelor/fișelor tehnice sunt reglementate în Regulamentul-tip de exploatare a lacului de acumulare/iazului/heleșteului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016.”

(4) După înregistrare, un exemplar de regulament/fișă tehnică, rămâne la Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, iar unul se prezintă la

subdiviziunea teritorială a Inspectoratului pentru Protecția Mediului, în a cărei rază de activitate este amplasat corpul de apă unic și indivizibil.

6. Se completează cu art. 19⁵ cu următorul cuprins:

„Articolul 19⁵. Monitorizarea stării construcțiilor hidrotehnice

Întreținerea, remedierea, reparația, urmărirea comportării în exploatare, efectuarea inspecțiilor periodice și a expertizărilor tehnice, se efectuează obligatoriu și se desfășoară corespunzător prevederilor Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 și Regulamentului-tip de exploatare a lacului de acumulare/iazului/heleșteului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016.”

7. Articolul 21 alin. (2) se completează cu lit. j) cu următorul cuprins:

„j) să informeze în decurs de 24 ore, despre accidentele tehnice care au avut loc la exploatarea construcțiilor hidrotehnice, Inspectoratul Național de Supraveghere Tehnică, autoritățile administrației publice locale, Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, iar Inspectoratul General pentru Situații de Urgență în decurs de 30 minute, în mod verbal, din momentul producerii accidentului”.

8. La articolul 23:

alin. (2) lit. c) se modifică cu următorul cuprins: „c) captarea și folosința apei de suprafață pentru irigare”;

alineatul se completează cu lit. c¹) cu următorul cuprins: „c¹) captarea și folosința apei din subterane pentru irigare”.

9. La articolul 25:

alin. (2) lit. d) va avea următorul cuprins: „d) regulamentele de exploatare a iazurilor, a lacurilor de acumulare și heleșteielor, fișele tehnice a bazinelor de apă (cu excepția bazinelor de compensare de la sistemele de irigare/desecare), a lacurilor și a heleșteielor cu umplere prin pompare, dacă acestea nu sânt introduse în Sistemul informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”;

alin. (2) lit. g) cuvântul „și” se substituie cu textul „sau”.

alin. (2) lit. h) va avea următorul cuprins: „h) nota de constatare a Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, care confirmă lipsa sau insuficiența resurselor de apă de suprafață în zona amplasării terenurilor agricole ocupate cu culturi horticole, în cazul folosinței apelor subterane cu scop de irigare”.

alin. (2) lit. j) se abrogă.

alin. (2) se completează cu litera k) cu următorul cuprins: „k) raportul privind rezultatele studiilor hidrogeologice”.

alin. (2) se completează cu litera l) cu următorul cuprins: „l) proiectul de înființare a plantației întocmit de persoane atestate, coordonate/avizate în conformitate cu actele normative corespunzătoare”.

alin. (3¹) litera a) va avea următorul cuprins: „a) pentru activitățile specificate la art. 23 alin. (2) lit. a) și b) – actele prevăzute la alin. (2) lit. a) – c), e), g) și i) din prezentul articol, iar în cazul utilizării apei din lac de acumulare/iaz/heleșteu și lac/bazin de

apă/heleșteu cu umplere prin pompare, se prezintă și actul prevăzut la art. 25 alin. (2) lit. d)”.

alin. (3¹) litera b) va avea următorul cuprins: „b) pentru activitatea specificată la art. 23 alin. (2) lit. c) – actele prevăzute la alin. (2) lit. a)-c), e), g), iar în cazul utilizării apei din lac de acumulare/iaz/heleșteu și lac/bazin de apă/heleșteu cu umplere prin pompare, se prezintă și actul prevăzut la art. 25 alin. (2) lit. d)”;

alin. (3¹) alineatul se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) pentru activitatea specificată la art. 23 alin. (2) lit. c¹) – actele prevăzute la alin. (2) lit. a) - c), e), g), h), k) și l) din prezentul articol”.

alin. (3¹) litera e) va avea următorul cuprins: „e) pentru activitățile specificate la art. 23 alin. (2) lit. g) – actele prevăzute la alin. (2) lit. a) și b) din prezentul articol, iar în cazul utilizării terenului iazului/lacului de acumulare se prezintă și actul prevăzut la art. 25 alin. (2) lit. d);

alin. (3¹) se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) pentru activitățile specificate la art. 23 alin. (2) lit. h) – actele prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și g) din prezentul articol, iar în cazul utilizării terenului iazului/lacului de acumulare se prezintă și actul prevăzut la art. 25 alin.(2) lit. d)”;

alin. (5) litera b) va avea următorul cuprins: b) în cazul în care se constată că setul de documente este complet și conform, solicită, prin intermediul ghișeului unic, în termen de 5 zile lucrătoare de la data recepționării cererii, examinarea acesteia de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.

10. Articolul 32 va avea următorul cuprins:

„Articolul 32. Prelungirea și modificarea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei

(1) Titularul autorizației de mediu pentru folosința specială a apei poate solicita Agenției de Mediu prelungirea autorizației în conformitate cu procedura de eliberare a unei astfel de autorizații. Cererea de prelungire a autorizației de mediu pentru folosința specială a apei trebuie depusă cu cel puțin 3 luni înainte de expirare.

(2) Agenția de Mediu prelungește autorizația de mediu pentru folosința specială a apei, pentru un termen echivalent cu cel pentru care a fost eliberată, dacă nu au intervenit modificări în activitatea autorizată anterior cu excepția cazurilor în care:

a) ordinea de priorități ale planului de gestionare a districtului bazinului hidrografic aplicabil prevede ca toată apa sau o parte din ea să fie realocată în alt scop;

b) există alte motive de interes public pentru respingerea cererii de prelungire.

(3) Restricțiile specificate la alin. (2) nu se raportează la captarea apei pentru alimentarea cu apă destinată consumului uman.

(4) În cazul necesității măririi volumelor de utilizare a apei, în situațiile de extindere a suprafețelor de teren necesare de a fi irigate, deținătorul autorizației de mediu pentru folosința specială a apei înaintează cerere în adresa Agenției de Mediu, prin procedura ghișeului unic. La cerere se anexează proiectul de înființare a plantației și contractele încheiate cu noii utilizatori. Agenția de Mediu solicită, prin intermediul

ghișeului unic, în termen de 5 zile lucrătoare de la data recepționării cererii, examinarea acesteia de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, pentru expunerea supra posibilității modificării limitelor de apă și a prezentării, după caz, a noilor calcule. Agenția de Mediu în termen de 20 zile modifică și eliberează autorizația de mediu pentru folosința specială a apei sau, după caz, emite decizia de refuz a modificării autorizației.

(5) Autorizația de mediu pentru folosința specială a apei poate fi modificată de către Agenția de Mediu în situația necesității utilizării apelor subterane în scop de irigare a terenurilor agricole ocupate cu culturi horticole, în baza proiectului de înființare a plantației, care va include pretabilitatea solului și a apei la irigare, cu păstrarea volumului și valabilității autorizate inițial”.

11. Se completează cu art. 32¹ cu următorul cuprins:

„32¹. Actualizarea volumelor de apă utilizate din aceeași sursă

Proprietarul/superficiarul/locatarul corpului de apă unic și indivizibil, în comun cu toți titularii autorizației de mediu pentru folosința specială a apei, pentru irigație și piscicultură, care folosesc drept sursă de apă nemijlocit acest corp de apă, stabilește și coordonează anual, până la 1 martie, limitele volumului de apă admis pentru irigație prin intermediul Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”.

12. Se completează cu art. 44¹ cu următorul cuprins:

„44¹. Evacuarea apei pentru golirea lacurilor de acumulare/iazurilor/heleșteiilor și a lacurilor Evacuarea apei pentru golirea lacului de acumulare/iazului/heleșteului și a lacului se efectuează corespunzător prevederilor Regulamentului-tip de exploatare a lacului de acumulare/iazului/heleșteului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016.

13. Articolul 45 alin. (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Utilizarea apelor subterane în scop de irigare se permite numai în zonele în care nu există ape de suprafață, în afara zonelor de protecție a apelor și numai din straturile acvifere de adâncime mică cu potențial hidrogeologic, pe baza studiilor hidrogeologice.”

14. Articolul 45 se completează cu aliniatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(4) Lipsa sau insuficiența resurselor de apă de suprafață pentru irigare, în imediata apropiere de zona amplasării terenurilor agricole ocupate cu culturi horticole, se confirmă de către Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, prin notă de constatare.

(5) Studiile hidrogeologice pentru utilizarea apelor subterane în scop de irigare, sunt întocmite de un proiectant atestat în domeniul construcțiilor speciale de fântâni arteziene și rezervoare, în conformitate cu cerințele Hotărârii Guvernului nr.743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții.

(6) În cazul sondelor existente, care sunt construite în conformitate cu prevederile cadrului legal, utilizate pentru captarea apei în alte scopuri decât pentru irigare, se permite utilizarea în scop de irigare a terenurilor agricole ocupate cu culturi

horticole, în limitele volumului autorizat, cu modificarea necesară în autorizația de mediu pentru folosința specială a apei.”

15. La articolul 46 alin. (1), lit. b) și lit. c) vor avea următorul cuprins:

„b) cerințele de calitate pentru apele subterane și valorile prag;

c) condițiile de realimentare sau sporire artificială a corpurilor de apă subterane”.

16. La articolul 46 alin. (1) lit. d) se abrogă.

17. La articolul 46 alin. (1) se completează cu lit. e) cu următorul cuprins:

„e) stabilirea unor condiții specifice de evacuare directă în apele subterane”.

18. Articolul 50 alin. (2) va avea următorul cuprins:

Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” este responsabilă de întreținerea corpurilor de apă de suprafață și subterane, a terenurilor destinate fondului apelor, precum și a construcțiilor hidrotehnice, stabilite de Guvern.

19. La articolul 51:

alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Zona de protecție a apelor râurilor include lunca râului, primele terase ale râului, muchiile și povârnișurile abrupte ale malurilor albiei minore, râpile și vâgăunurile care intră nemijlocit în valea râului”;

alin. (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Lățimea zonelor de protecție a apelor se stabilește de-a lungul malurilor corpurilor de apă, de la limita albiei minore/cuvetei:

a) pentru pâraie – cel puțin 15 m;

b) pentru râuri, iazuri, lacuri, inclusiv lacuri de acumulare – cel puțin 500 m;

c) pentru râurile Nistru, Prut și Dunăre – cel puțin 1000 m.

Dacă distanța până la cumpăna apelor este mai mică decât distanța prevăzută la lit. a) – c) din prezentul articol, limita exterioară a zonelor de protecție a apelor se stabilește la cumpăna apelor”.

20. La articolul 53¹ alin. (3) după cuvintele „se stabilește” se completează cu cuvintele „de la nivelul normal de retenție a apei”.

21. La articolul 53³ alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În perimetrul fâșiilor riverane de protecție a apelor pot fi amplasate prize de apă de suprafață și instalații mobile în scopul alimentării cu apă a populației și al irigației terenurilor agricole, cu coordonarea prealabilă cu Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” și în condițiile art. 33 alin. (2)”.

Art. II. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prin derogare de la art. 56 din legea 100/2017 prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1) al prezentului articol, prevederile de la pct. 4 de la art. I al prezentei legi în ceea ce țin de prevederile de la art. 19³ lit. c) intră în vigoare la 01.01.2026.

(3) Guvernul în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

cu privire la modificarea Legii apelor 272/2011

1. Denumirea autorului, și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul legii cu privire la modificarea Legii apelor 272/2011 este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați din Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr. 797/1996.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile acestuia

În Raportul anual 2023 de progres al Comisiei Europene, este reiterată necesitatea de „consolidare a punerii în aplicare și îmbunătățirii legislației, cu accent pe legislația orizontală, protecția naturii, gestionarea apei”, iar la domeniul *resurse de apă* este remarcată alinierea legislației la Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru normativ de politică comunitară în domeniul apei, dar și necesitatea de continuare a alinierii la alte componente din aquis-ul UE.

Suplimentar, în procesul de desfășurare a self-screening-ului au fost identificate, aspecte reflectate în Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei care necesită a fi transpuse în legislația națională și implementate în vederea consolidării procesului de gestionare a resursei de apă și îmbunătățirea treptată a calității acesteia.

Totodată, obiectivul principal care impune modificarea Legii apelor nr. 272/2011 este că în urma aplicării prevederilor privind utilizarea apelor de suprafață și subterane pentru irigarea terenurilor agricole, s-a constatat neclarități privind obținerea autorizației de mediu pentru folosirea specială a apei (AMFSA) din diferite surse pentru irigare, în special din sursele subterane.

În corespundere cu prevederile art. 45 alin. (3) din Legea apelor nr. 272/2011 utilizarea apelor subterane în scop de irigare se permite numai în zonele în care nu există ape de suprafață și numai pe baza unor studii hidrogeologice. De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (2) lit. h) din Legea apelor nr. 272/2011, este specificat că la cererea de obținere a autorizației de mediu pentru folosire specială a apei în cazul folosinței apelor subterane la lista de acte necesare se anexează *contractul pentru folosirea sectorului de subsol cu rezerve evaluate și aprobate și raportul de constatare al Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, care confirmă absența apelor de suprafață în zona în care urmează a fi desfășurată activitatea, în cazul folosinței apelor subterane*.

Astfel, dreptul de folosință asupra sectoarelor de subsol în scopul efectuării cercetărilor geologice și atribuirea sectoarelor de subsol în folosință pentru valorificare industrială se efectuează în corespundere cu prevederile Codul subsolului nr.3/2009 și cu Regulamentul cu privire la modul de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 570/

2009. Pentru obținerea contractului pentru folosirea sectorului de subsol cu rezerve evaluate și aprobate de către agentul economic/agricultor sunt necesari de a parcurge următoarele etape:

1) Concursul pentru dreptul de folosință asupra sectoarelor de subsol pentru prospecțiuni și explorări sau pentru extragerea substanțelor minerale utile se organizează de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM). În corespundere cu prevederile din Anexa nr.2 la Hotărârea nr. 570/2009 la pct. 27. este stipulat că se permite desfășurarea repetată a concursului doar în cazul participării a cel puțin doi ofertanți. În cazul în care la concursul repetat privind transmiterea în folosință pentru exploatare a zăcămintelor de ape subterane sau cercetare hidrogeologică participă un singur participant și acesta deține construcția hidrotehnică de captare a apei și terenul în perimetrul primei zone de protecție sanitară, Comisia este în drept să desfășoare concursul cu participarea unui singur ofertant.

2) Contractul privind atribuirea în folosință a sectorului de subsol pentru cercetare hidrogeologică (încheiat între Ministerul Mediului și agentul economic);

3) Actul perimetrului geologic (eliberat de către AGRM);

4) Proiectul tehnico-geologic cu privire la cercetarea hidrogeologică detaliată a sectorului de subsol (elaborat de către Întreprinderea de Stat „Expediția Hidro-Geologică din Moldova” (ÎS „EHGeoM”) și trimis către AGRM pentru coordonare și înregistrare);

5) Efectuarea cercetărilor hidrogeologice de către ÎS „EHGeoM”;

6) Elaborarea raportului privind rezultatele lucrărilor de cercetare hidrogeologică, cu evaluarea rezervelor de apă subterană - elaborat de către ÎS „EHGeoM” și trimis către AGRM pentru examinare la Comisia de Stat pentru Rezerve de substanțe minerale utile;

7) Efectuarea expertizei de stat a rezervelor de substanțe minerale utile este efectuată de către experți hidrogeologi;

8) Procesul-verbal al Comisiei de Stat pentru rezervele de substanțe minerale utile privind aprobarea rezervelor de apă subterană;

9) Avizul evaluarea prealabilă a impactului asupra mediului (eliberat de către Agenția de Mediu);

10) Contractul privind atribuirea în folosință a sectorului de subsol pentru valorificare industrială (încheiat între Ministerul Mediului și agentul economic - pe un termen de până la 25 de ani);

11) Proiectul perimetrului minier (elaborat de organizația de proiectare a sondelor de apă);

12) Actul perimetrului minier (eliberat de către AGRM);

13) Proiectul de exploatare a zăcămintelor de apă subterană, cu condiția supunerii în prealabil a acestor activități evaluării impactului asupra mediului și/sau, după caz, evaluării biodiversității în conformitate cu Legea nr. 86/2014

privind evaluarea impactului asupra mediului (elaborat de organizația de proiectare a sondelor de apă);

14) Avizului de conformitate a proiectelor exploatare a zăcămintelor de apă subterană cu reglementările tehnice și actele normative în vigoare (eliberat de către AGRM);

15) Raportul de cercetare a pretabilității solului (elaborat de către Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”) (Nu este clar dacă la moment Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo” are capacitate de a efectua astfel de raport).

În cazul în care agentul economic nu are surse de suprafață și nici nu deține o sondă de apă, atunci după obținerea contractului privind atribuirea în folosință a sectorului de subsol pentru cercetare hidrogeologică (încheiat între Ministerul Mediului și agentul economic) și actul perimetrului geologic (eliberat de către AGRM) se elaborează proiectul tehnic privind forarea sondei arteziene în conformitate cu cerințele cadrului normativ, și apoi se urmează pașii enumerați la punctele 4) – 15).

Pentru forarea unei sondei noi sunt necesare de a parcurge următorii pași:

În conformitate cu prevederile art. 11 lit. m) din Codul subsolului nr. 3/2009 și pct. 30 și pct. 38 ale Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 931/2013, de competența Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM) este coordonarea în mod obligatoriu proiectarea sondelor de apă și a documentației tehnice. Pentru obținerea coordonării pentru proiectarea forării sondelor de apă, solicitantul va depune la AGRM următoarele acte:

- Cerere privind coordonarea proiectării;
- Certificat de urbanism pentru proiectare (elaborat în conformitate cu art. 105 sau 107 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023) (eliberat de către administrația publică locală);
- Calculul consumului de apă, cu indicarea scopului utilizării și volumul necesar de apă în 24 ore (se elaborează de către proiectant hidrogeolog);

Forarea sondelor noi se efectuează cu acordul administrației publice locale (APL), în conformitate cu prevederile art. 19 alin. (5) lit. a) și b) din Legea 303/2013, care reflectă că *în localitățile care dispun de sisteme publice de alimentare cu apă ai căror consumatori sînt asigurați cu apă în volum deplin se interzice forarea de noi fîntîni arteziene și exploatarea celor existente pentru utilizarea apelor subterane, cu excepția cazurilor în care se obține acordul autorității administrației publice locale cînd:*

a) este necesară crearea surselor de rezervă pentru alimentarea cu apă a obiectelor de importanță strategică și pentru funcționarea normală a acestora în situații excepționale;

b) cerințele de apă ale consumatorului nu pot fi acoperite integral de către operator

După obținerea coordonării actelor pentru proiectarea forării sondei noi de apă solicitantul se adresează la organizația de proiectare a sondelor de apă pentru elaborarea proiectului tehnic privind forarea sondei.

În conformitate cu prevederile articolului 11 al Codului subsolului nr.3/2009 și cu pct. 30. din Regulamentul cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 931/2013, proiectarea sondelor arteziene se coordonează în mod obligatoriu cu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale. Pentru obținerea coordonării pentru forarea sondelor arteziene, solicitantul va depune la Agenție următoarele acte:

- Cererea;
- Proiectul tehnic privind forarea sondei/sondelor arteziene.

După obținerea coordonării forării sondei noi de apă solicitantul se adresează la organizația/ agentul economic care prestează servicii de forare a sondelor de apă. După forarea sondei organizația/ agentul economic care a forat sonda de apă prezintă fișa de evidență a sondei arteziene și pașaportul sondei arteziene, elaborate în conformitate cu anexele nr. 2 și 3 la Regulament cu privire la cerințele de calitate a apelor subterane, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 931/2013, către AGRM pentru a fi păstrate în Fondul de stat de informații privind subsolul.

După ce un agent economic/ agricultor a trecut etapele prenotate poate să solicite de la Agenția de Mediu autorizația de mediu pentru folosință specială a apelor subterane pentru irigare.

În conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 272/2011, după efectuarea etapelor menționate anterior, agentul economic/agricultorul depune Cererea de obținere a autorizației de mediu pentru folosință specială a apelor subterane pentru irigare în formă electronică, prin intermediul Ghișeului unic al Agenției de Mediu pentru solicitarea și eliberarea actelor permise de mediu <https://actpermisiv.gov.md/#/ep/permit/119>.

În conformitate cu art. 25 alin. (3¹) lit. b) din Legea apelor nr. 272/2011 solicitantul autorizației de mediu pentru folosința apei din sursele apelor subterane pentru irigare va prezenta în ghișeul unic următoarele acte:

1. planul și/sau schema terenului, cu indicarea, după caz, a construcțiilor hidrotehnice, a mijloacelor de măsurare a cantității de apă care urmează a fi folosită și deversată, precum și a altor construcții destinate folosinței apelor;
2. pașaportul prizei de apă - pașaportul sondei de apă forate în baza documentației tehnice;
3. calculele privind cantitatea de apă care urmează a fi folosită și/sau volumul de ape uzate care se vor deversa în emisar, după caz;
4. rezultatele analizelor privind proprietățile fizico-chimice și microbiologice ale apei corpurilor de apă, efectuate într-un laborator acreditat;
5. contractul pentru folosirea sectorului de subsol cu rezerve evaluate și aprobate și raportul de constatare al Instituției Publice Administrația Națională

„Apele Moldovei”, care confirmă absența apelor de suprafață în zona în care urmează a fi desfășurată activitatea, în cazul folosinței apelor subterane;

6. acordul autorității administrației publice locale pentru utilizarea apelor subterane eliberat în conformitate cu art. 19 alin. (5) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

În contextul celor menționate anterior, până la ora actuală nici un agricultor nu a obținut o autorizație de mediu pentru folosință specială a apelor subterane pentru irigare deoarece procesul de atribuire a unui sector de subsol în folosință este unul foarte complex.

Consecvent, în conformitate cu art. 24, alin. (8) din Codul subsolului nr. 3/2009 prevede că „atribuirea dreptului de extragere a apelor subterane cu destinație de apă potabilă pentru uz casnic și tehnică de producție cu limitele de captare mai puțin de 1000 m³ pe zi se efectuează în baza autorizației eliberate în modul stabilit de legislația apelor”. Iar în art. 63 alin. (2) din Codul subsolului nr. 3/2009 se reglementează că în scopul protecției apelor subterane de epuizare și poluare, explorarea apelor subterane se va realiza conform prevederilor Legii apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011.

Astfel, pentru a facilita procesul de obținere a AMFSA, precum și în conformitate cu prevederile stipulate în Codul subsolului nr. 3/2009, contractul pentru folosirea sectorului de subsol cu rezerve evaluate și aprobate, din lista de acte obligatorii care trebuie prezentate pentru obținerea AMFSA, poate fi exclus.

Totodată, în Codul subsolului nr. 246 din 08-11-2024 (care va intra în vigoare în 25.09.2026) contractul pentru folosirea sectorului de subsol este exclus. De asemenea, în Codul subsolului nr. 246 din 08-11-2024, în conformitate cu alin. (1) din art. 40 *prevede exploatarea apelor subterane se permite din zăcămintele/acviferele subterane ale căror rezerve au fost cercetate, aprobate și incluse în Registrul geologic de stat, cu solicitarea eliberării ulterioare a autorizației de mediu pentru folosința specială a apei în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 272/2011.*

În conformitate cu alin. (2) din art. 40 din Codul subsolului nr. 246 din 08-11-2024 se reflectă că exploatarea apelor subterane pentru alimentarea cu apă destinată consumului uman se autorizează fără cercetarea, aprobarea rezervelor și includerea în Registrul geologic de stat, la fel contractul pentru folosirea sectorului de subsol este exclus.

Deci, prin excluderea contractul pentru folosirea sectorului de subsol cu rezerve evaluate și aprobate se va minimaliza procedura birocratică de obținere a AMFSA atât pentru utilizarea apei în scop de irigare, cât și în special pentru alimentarea cu apă destinată consumului uman.

Totodată este necesar de ținut cont și de prevederile stipulate în art. 63 alin. (7) din Codul subsolului nr. 3/2009 se reflectă că „Proiectele pentru construirea și/sau exploatarea prizelor de apă subterană, pe lângă regulile generale de exploatare a zăcămintelor de substanțe minerale utile, vor prevedea măsuri privind organizarea și amenajarea zonelor de protecție sanitară, privind respectarea regimului de protecție, evidența apei captate, monitorizarea apelor

subterane în zonele sanitare și alte măsuri de protecție a apelor subterane contra epuizării și poluării.” În acest context, se vor lua în considerare și prevederile Hotărârii Guvernului 949/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă. Astfel, în conformitate cu pct. 5 din regulamentul prenotat, *„zonele de protecție sanitară se delimitează de către autoritățile administrației publice locale în baza documentației de urbanism și avizelor organelor de specialitate ale administrației publice centrale și locale. Pentru obținerea avizelor organelor de specialitate ale administrației publice centrale și locale se va ține cont de cerințele minime privind conținutul proiectului tehnic pentru delimitarea zonelor de protecție sanitară a prizelor de apă, stabilite conform anexei la prezentul Regulament”*.

În procesul de elaborare a ultimilor modificări la Regulamentului-tip de exploatare a lacului de acumulare/lazului/heleșteului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 977/2016, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 25/2025, s-a constatat necesitatea prevederii instituției responsabile de coordonarea și înregistrarea acestor acte tehnice, care până acum era prevăzut doar prin Ordinul Ministerului Mediului, din anul 2016, fiind împuternicită Agenția „Apele Moldovei”. Astfel, prin proiect responsabilitatea se stabilește Instituției Publice administrația Națională „Apele Moldovei”, corespunzător competențelor de rigoare.

Întru respectarea cerințelor stabilite în actele tehnice corespunzătoare la elaborarea documentației de proiectare și a reglementărilor privind exploatarea construcțiilor hidrotehnice, în corespundere cu prevederile Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 se invocă necesitatea creării temeiului legal pentru aceste acte normative pentru fiecare tip de construcție hidrotehnică.

Pe motivul parvenirii adresărilor cu referire la necesitatea reglementării posibilității de modificare a volumelor de utilizare a apei, în situațiile de extindere a suprafețelor de teren necesare de a fi irigate și a suplinirii autorizației cu un mod de folosință suplimentară a apei, norma necesită a fi completată cu noi prevederi la caz, întru excluderea impedimentelor similare în activitățile agenților economici și pentru o folosință cât mai rezonabilă a resursei de apă. O necesitate similară fiind și revizuirea volumelor posibile de a fi utilizate în dependență de regimul hidrologic a corpului de apă și de utilizarea prioritară a cestiua, de comun acord de către toți deținătorii de autorizație de mediu pentru folosința specială a apei.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1 Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Apa nu este doar un produs comercial, ci și un bun comun și o resursă limitată care trebuie protejată și utilizată într-un mod sustenabil, atât din punctul de vedere al calității, cât și al cantității. Ea este însă supusă presiunilor din diverse sectoare, precum agricultura, industria, turismul, transportul și energia.

În ultimele două decenii s-a ajuns la o conștientizare a faptului că activitatea umană poate genera schimbări ireversibile asupra mediului înconjurător,

epuizarea resurselor neregenerabile (printre care este și apa) și distrugerea unor biosisteme esențiale pentru existența vieții pe Terra. În același timp, s-a conștientizat faptul că sunt necesare eforturi susținute pentru generarea unor schimbări fundamentale în felul în care activitățile economice sunt gândite și implementate, astfel încât bunăstarea societății contemporane să nu fie obținută cu prețul distrugerii șanselor unui trai mai bun pentru generațiile viitoare. Această abordare presupune restructurarea modelului specific de folosire a resurselor naturale astfel încât activitățile economice să se afle într-un echilibru sustenabil cu sistemele ecologice care susțin viața pe pământ, astfel încât resursele naturale să nu fie distruse sau consumate în totalitate.

Obiectivul general al politicii în domeniul apei este de a asigura accesul la apă de bună calitate în cantități suficiente pentru toată populația, sectoarele economice și mediul, precum și de a asigura o stare bună a tuturor corpurilor de apă de suprafață și subterane. Cu toate acestea, din cauza schimbărilor climatice, Republica Moldova se va confrunta din ce în ce mai mult cu fenomene meteorologice extreme legate de apă, de exemplu inundații și secete, astfel încât adoptarea unor politici care să contribuie la atenuarea acestor probleme și la adaptarea la acestea este extrem de importantă.

Folosirea apelor subterane pentru irigarea terenurilor agricole trebuie să corespundă unui spectru de condiții speciale, printre care primordiale sunt calitatea și cantitatea de apă disponibilă. Folosirea mai rațională a resurselor de apă în agricultură este numai unul din pașii pe care trebuie să-i parcurgem pentru a reduce impactul pe care îl exercităm asupra mediului. Fără acest pas, nu putem să dezvoltăm o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor sau să construim un viitor durabil.

Gestionarea durabilă a apelor subterane pentru irigare constă în monitorizarea nivelului apei subterane pentru a evita supraexploatarea resurselor prin utilizarea sistemelor de irigare prin picurare sau prin aspersie fiind cele mai eficiente pentru reducerea consumului de apă precum și pot preveni salinizarea solului. De asemenea, este necesar de a fi utilizate practici agricole adecvate care reduc eroziunea solului și îmbunătățesc infiltrarea apei contribuind la gestionarea durabilă a apelor subterane.

Pentru a proteja resursele și a asigura accesul echitabil la apă, în corespundere cu prevederile art. 45 alin. (3) din Legea apelor nr. 272/2011, *utilizarea apelor subterane în scop de irigare se permite numai în zonele în care nu există ape de suprafață, în afara zonelor de protecție a apelor și numai din straturile acvifere de adâncime mică cu potențial hidrogeologic, pe baza studiilor hidrogeologice.*

Un studiu hidrogeologic este o investigație științifică complexă care se concentrează pe caracterizarea resurselor de apă subterană dintr-o anumită zonă. Scopul principal este de a înțelege sistemul acvifer, inclusiv proprietățile sale fizice, chimice și biologice, precum și interacțiunea sa cu mediul înconjurător. Studiul hidrogeologic este o investiție importantă pentru a determina dacă . Este recomandat să se apeleze la specialiști calificați și atestați în hidrogeologie pentru a realiza un studiu complet și precis.

Aceste informații sunt esențiale pentru o gestionare durabilă a resurselor de apă subterană și pentru luarea unor decizii importante în diverse domenii, cum ar fi:

- Determinarea potențialului acviferului de a furniza apă pentru diverse utilizări (aprovizionare cu apă potabilă, irigare, industrie).
- Identificarea surselor de poluare și evaluarea riscului de contaminare a apelor subterane.
- Elaborarea unor recomandări de gestionare durabilă a resurselor de apă subterană, ținând cont de cererea și de capacitatea de realimentare a acviferului care consta în cantitatea de apă care intră în acvifer prin precipitații și alte surse de la suprafață.
- Evaluarea proprietăților hidrogeologice ale solului, precum și determinarea tipului de roci, structura geologică, permeabilitatea și porozitatea rocilor.
- Vulnerabilitatea acviferului la poluare prin evaluarea riscului de contaminare a apelor subterane.

Studiul hidrogeologic cuprinde, de obicei, următoarele etape:

1. Revizuirea literaturii și a datelor existente. Colectarea și analiza informațiilor disponibile despre geologie, hidrologie, hidrochimie și utilizarea apelor subterane din zona de studiu.

2. Recunoașterea geologică și hidrogeologică. Investigarea geologică a zonei, inclusiv cartografierea geologică, analiza imaginilor din satelit și aeriene, și studiul datelor geofizice.

3. Investigarea hidrogeologică poate include:

- Executarea de foraje pentru a colecta probe de sol și apă și pentru a măsura parametrii hidrogeologici (nivelul apei, transmisivitate, etc.);

- Efectuarea testelor de pompare pentru a determina proprietățile hidrogeologice ale acviferului (transmisivitate, coeficient de stocare, etc.);

- Măsurarea nivelului apei în sonde pentru a determina direcția și viteza de curgere a apei subterane;

- Analiza calității apei prin prelevarea probelor de apă pentru a determina compoziția chimică și microbiologică a apei subterane inclusiv parametrii de salinitate, pH, conținutul de nutrienți și metale grele.

4. Modelarea hidrogeologică. Construirea unui model conceptual și numeric al sistemului acvifer pentru a simula comportamentul acestuia în diferite scenarii.

5. Interpretarea datelor și elaborarea raportului:** Analiza datelor colectate și interpretarea rezultatelor pentru a elabora un raport care să prezinte concluziile studiului și recomandările pentru gestionarea resurselor de apă subterană.

Pentru a face claritate privind procedeele de obținere a autorizației de mediu pentru folosința specială a apei subterane pentru irigare se vor efectua modificările necesare pentru a reglementa toate etapele care urmează să îi parcurgă solicitantul autorizației de mediu pentru folosire specială a apei subterane pentru irigarea prin picurare a terenurilor agricole ocupate cu culturi horticoale.

Astfel, din cele expuse la subpct. 2.2. se propune excluderea *contractului pentru folosirea sectorului de subsol cu rezerve evaluate și aprobat din lista documentelor care trebuie prezentate pentru obținerea AMFSA*, astfel lit. h) din art. 25 din Legea apelor 272/2011 va avea următoarea reformulare:

h) notă de constatare al Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, care confirmă absența apelor de suprafață în zona în care urmează a fi desfășurată activitatea, în cazul folosinței apelor subterane.

De asemenea se propune de adăugat în lista de acte care trebuie anexate pentru a primi AMFSA a raportului privind rezultatele lucrărilor de cercetare/studii hidrogeologice a zonei în care urmează a fi desfășurată activitatea. Studiile hidrogeologice pentru utilizarea apelor subterane în scop de irigare, vor fi întocmite de un proiectant atestat în domeniul construcțiilor speciale de fântâni arteziene și rezervoare, în conformitate cu cerințele Hotărârii Guvernului nr.743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții.

În cazul sondelor existente, care sunt construite în conformitate cu prevederile cadrului legal în domeniul autorizării executării lucrărilor de construcție și a legislației privind subsolul, se va permite utilizarea în scop de irigare a terenurilor agricole ocupate cu culturi horticole, în limitele volumului autorizat prin modificarea autorizației de mediu pentru folosința specială a apei eliberată în alte scopuri, prin păstrarea valabilității inițiale în baza proiectului de înființare a plantației care va include pretabilitatea solului și a apei la irigare.

Deoarece în Republica Moldova sursa principală de apă disponibilă pentru irigare sunt apele de suprafață, astfel solicitantul autorizației de mediu pentru folosire specială a acestor ape pentru irigare trebuie să prezinte un pachet de documente diferit de pachetul de documente în cazul folosinței apei subterane pentru irigare.

Prin urmare solicitantul autorizației de mediu pentru folosire specială a apei în cazul captării și folosința apei de suprafață pentru irigare va prezenta în ghișeul unic următoarele acte:

- a) documentul care atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra terenului pe care este situat corpul de apă de suprafață, asupra construcțiilor hidrotehnice, precum și asupra altor construcții destinate folosinței apelor;
- b) planul și/sau schema terenului, cu indicarea, după caz, a construcțiilor hidrotehnice, a mijloacelor de măsurare a cantității de apă care urmează a fi folosită și deversată, precum și a altor construcții destinate folosinței apelor;
- c) pașaportul prizei de apă (pașaportul sondei de apă forate în baza documentației tehnice – pentru ape subterane; pașaportul stației de captare a apei situate pe apă sau în vecinătatea acesteia – pentru ape de suprafață)
- d) regulamentul de exploatare a iazurilor și a lacurilor de acumulare, dacă acesta nu este introdus în Sistemul informațional automatizat „Cadastrul de stat al apelor”;
- e) calculele privind cantitatea de apă care urmează a fi folosită și/sau volumul de ape uzate care se vor deversa în emisar, după caz;

g) rezultatele analizelor privind proprietățile fizico-chimice și/sau microbiologice ale apei corpurilor de apă, efectuate într-un laborator acreditat, cu excepția corpurilor de apă care fac obiectul monitoringului sistematic;

l) proiectul de înființare a plantației întocmit de persoane atestate, coordonate/avizate în conformitate cu actele normative corespunzătoare.

În cazul captării și folosinței apei subterane pentru irigare, solicitantul autorizației de mediu pentru folosire specială a apei va prezenta în ghișeul unic următoarele acte:

a) documentul care atestă dreptul de proprietate sau de folosință asupra terenului pe care este situat corpul de apă de suprafață, asupra construcțiilor hidrotehnice, precum și asupra altor construcții destinate folosinței apelor;

b) planul și/sau schema terenului, cu indicarea, după caz, a construcțiilor hidrotehnice, a mijloacelor de măsurare a cantității de apă care urmează a fi folosită și deversată, precum și a altor construcții destinate folosinței apelor;

c) pașaportul prizei de apă (pașaportul sondei de apă forate în baza documentației tehnice – pentru ape subterane; pașaportul stației de captare a apei situate pe apă sau în vecinătatea acesteia – pentru ape de suprafață)

e) calculele privind cantitatea de apă care urmează a fi folosită și/sau volumul de ape uzate care se vor deversa în emisar, după caz;

g) rezultatele analizelor privind proprietățile fizico-chimice și/sau microbiologice ale apei corpurilor de apă, efectuate într-un laborator acreditat, cu excepția corpurilor de apă care fac obiectul monitoringului sistematic;

h) notă de constatare al Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, care confirmă absența apelor de suprafață în zona în care urmează a fi desfășurată activitatea, în cazul folosinței apelor subterane;

k) raportul privind rezultatele studiilor hidrogeologice și proiectul sistemului de irigare elaborate de proiectant atestat în construcții hidrotehnice și validate de Autoritatea responsabilă de gestionarea resurselor de apă subterană.

l) proiectul de înființare a plantației întocmit de persoane atestate, coordonate/avizate în conformitate cu actele normative corespunzătoare.

În cazul în care agentul economic nu are surse de suprafață și nici nu deține o sondă de apă, atunci se elaborează proiectul tehnic privind forarea sondei arteziene în conformitate cu cerințele cadrului normativ în vigoare, și apoi se urmează pașii propuși spre modificare.

Este important de menționat că în cazul obținerii AMFSA pentru irigarea terenurilor agricole ocupate cu plantații horticoale, accentul se va pune și pe proiectul de înființare a plantației întocmit de persoane atestate, coordonate/avizate în conformitate cu actele normative. În aceste documente tehnice se vor efectua corelarea dintre pretabilitatea solului la irigații în coraport cu indicii de calitate a apei subterane și după caz, metoda de tratare a apei pentru îmbunătățirea calității apei subterane în cazul când indicii de calitate a apei

subterane nu permit utilizarea directă a acestora la irigarea terenurilor. În aceste proiecte vor fi prevăzute și proiectarea sistemului de irigare prin picurare.

În contextul celor menționate pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agrar din Republica Moldova, este necesar de a asigura o armonie dintre creșterea nivelului de producție agrară și protecția mediului ambiant, precum și stimularea producătorilor agricoli în dependență de atârănarea lor față de utilizarea rațională a resurselor naturale care sunt limitate. Astfel, după toate aceste argumente, utilizarea apelor subterane pentru irigare poate avea loc doar după cercetări hidrogeologice suplimentare și în special efectuarea studiilor hidrogeologice concomitent cu studiile pedologice, pentru identificarea procedeelelor care ar reduce riscurile de degradare a solurilor și de protecție a rezervelor de ape subterane.

Pe marginea problemelor care au stat la baza elaborării proiectului de modificarea a Legii apelor nr. 272/2011 nu există opțiuni alternative de intervenție.

În condițiile Republicii Moldova, care dispune de resurse de apă subterană limitate, având prioritate utilizarea acesteia pentru aprovizionare cu apă a populației, astfel, utilizarea acesteia impune principiul rațional și durabil de dezvoltare, adică satisfacerea necesităților vitale de moment ale societății, fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități, iar lipsa unui cadru normativ care să stabilească direcțiile evolutive distincte, coerente și durabile în domeniul exploatării resurselor de apă afectează exploatarea rațională a acestora. Acele puține resurse de apă de care dispune Republica Moldova dacă nu vor fi utilizate într-un mod durabil vor duce la consecințe negative pentru economie și mediu. Aceste evoluții, vor conduce la degradarea mediului înconjurător din cauza nerespectării cerințelor de mediu, iar costurile pentru prejudiciile aduse mediului vor fi enorme.

Utilizarea apelor subterane pentru irigare este o practică agricolă importantă, dar trebuie gestionată cu atenție pentru a evita impactul negativ asupra mediului și a resurselor de apă. Astfel, este necesar de analizat foarte bine prin suțdii avantajele și dezavantajele utilizării apelor subterane pentru irigarea terenurilor agricole.

Avantajele utilizării apelor subterane pentru irigare sunt următoarele:

- *Disponibilitate:* Apele subterane sunt adesea disponibile chiar și în zonele cu precipitații reduse, ceea ce le face o sursă fiabilă de apă pentru irigare.
- *Calitate:* În general, apele subterane de la adâncimi mai mari de 50 m, sunt mai puțin poluate decât apele de suprafață, ceea ce reduce riscul de contaminare a culturilor și a solului.
- *Costuri reduse:* Costurile de captare și transport ale apelor subterane pretabile pentru irigare pot fi mai mici decât cele ale apelor de suprafață, mai ales în cazul irigării la scară mică.

Dezavantajele utilizării apelor subterane pentru irigare sunt următoarele:

Deplețiunea resurselor: Extragerea excesivă a apelor subterane poate duce la scăderea nivelului apei și la epuizarea resurselor, afectând atât agricultura, cât și alte utilizări ale apei, în special alimentarea cu apă destinată consumului uman.

Salinizarea solului: În anumite zone, apele subterane pot conține săruri în cantități mari, care pot duce la salinizarea solului și la reducerea fertilității acestuia.

Costuri inițiale: Forarea sondelor de apă care pot capta apelor subterane pretabile pentru irigare, precum și instalarea sistemelor de irigare pot fi costisitoare, mai ales pentru fermierii mici.

De asemenea sunt întâlnite obstacole ce țin de importanța studiului hidrogeologic. Astfel, lipsa de conștientizare a importanței studiilor hidrogeologice poate duce la o subfinanțare a acestora. Soluția este o comunicare eficientă și o demonstrare clară a beneficiilor acestor studii.

În contextul celor expuse, este necesar să se țină cont că utilizarea apelor subterane pentru irigare poate fi o soluție viabilă pentru a asigura producția agricolă, dar este esențial să se adopte o abordare durabilă, care să ia în considerare aspectele ce țin de impactul asupra mediului și a resurselor de apă.

Totodată, lipsă unei clarități de obținere a AMFS a apei subterane pentru irigare precum și schimbările climatice extreme, a dus la exploatarea ilegală apei subterane pentru irigare, fără studii hidrogeologice prin forarea sondelor de apă de către agenții economici ce au genul de activitate în agricultură. De asemenea, sunt des întâlnite și cazuri în care unii agricultori, din cauza birocratică de a obține actele pentru forarea unei sonde de apă noi, au forat sonde fără a respecta actele normative privind construcția unei sonde.

Deseori lucrările de forarea a sondelor arteziene sunt efectuate de un șir de agenți economici sau chiar persoane fizice, aceștia execută lucrările fără a deține careva acte permise și utilizează instalații improvizate ce nu permit respectarea normelor ce țin de construcția unei sonde, precum și nu respectă normele stipulate în SNIP 2.04.02-84 „Alimentare cu apă. Rețele exterioare și clădiri.”. Acești actori execută lucrările de forare fără a deține actele necesare permise pentru forare și proiectul privind forarea sondei de apă care se coordonează în mod obligatoriu cu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, în conformitate cu prevederile art. 11 al Codului subsolului nr.3/2009. Astfel sunt încălcate prevederile art. 110, 113 și 119 din Codului contravențional nr. nr. 218/2008.

Dat fiind că motivele enunțate supra, care au adus la apariția problemelor ce țin de utilizarea apelor subterane pentru irigare, nu au tendința de a se auto-soluționa și nu pot dispărea de la sine, despre cum ar evolua problema în viitor fără o intervenție, se poate cu certitudine presupune că dacă se va alege opțiunea „a nu face nimic”, situația s-ar agrava sau în cel mai bun caz ar rămâne tot atât de proastă ca în prezent. Prin urmare va persista riscul captării neautorizate a apei și utilizarea acestora excesivă ce poate duce la epuizarea unei surse de apă strategice de alimentare cu apă destinată consumului uman.

4. Analiza impactului de reglementare

Impactul asupra sectorului public

Managementul integrat a fost definit ca procesul care promovează coordonat dezvoltarea și managementul apei, al terenurilor și al resurselor corelate, cu

scopul de a maximiza rezultatele bunăstării economice și sociale într-o manieră echitabilă, fără a compromite durabilitatea ecosistemelor vitale. Prin urmare managementul integrat este un proces, care implică mai multe metode, mijloace și tehnologii care trebuie implementate și corelate, precum și este destinat îmbunătățirii situației socio-economice a omenirii fără a afecta ecosistemele acvatice sau cele care au legătură cu mediul acvatic. Astfel se accentuează interacțiunile existente între ecosisteme, și între utilizatori, mediu și infrastructură. Acesta este un cadru integrat de abordare a problemei care trebuie să se bazeze în implementare pe abordarea de metode integrate și durabile.

Astfel, se impune un management integrat a resurselor de apă din republică care să recreeze o balanță între dezvoltare și mediu, între socio-sistem și ecosistem.

Utilizarea apelor subterane pentru irigare asupra sectorului public are un impact complex și depinde de o multitudine de factori, implicând responsabilități, costuri și beneficii care variază în funcție de contextul politic, economic și social.

Sectorul public are un rol important în educarea publicului și a agenților economici asupra importanței gestionării durabile a resurselor de apă și a utilizării eficiente a apei. De a găsi soluții de remediere a conflictelor între diferiți utilizatori ai apei, inclusiv fermieri, comunități locale și industrie. Colaborarea cu sectorul privat pentru a promova utilizarea eficientă a apei și pentru a proteja resursele de apă subterană.

O gestionare responsabilă și durabilă a resurselor de apă este esențială pentru a maximiza beneficiile și a minimiza costurile și riscurile asociate. Este important să se adopte o abordare integrată, care să ia în considerare toate aspectele economice, sociale și de mediu.

Deci proiectul de modificare a Legii apelor nr. 272/2011 va avea un impact pozitiv asupra sectorului public.

Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

În Republica Moldova, în primul rând, se remarcă o limitare a conștientizării la nivel politic a importanței unui bun management al resurselor de apă, iar investițiile în domeniul apelor sunt relative reduse și nu primesc suficientă atenție din bugetele naționale. Abordarea sectorială a gestionării apelor a dominat și încă este destul de larg răspândită, aceasta însă conduce la dezvoltarea managementului fragmentat și necoordonat al resurselor de apă. În majoritatea țărilor, gestionarea resurselor de apă se face într-un sistem centralizat, prin coordonarea activităților la nivel administrativ sau național. Cauzele majore ale deteriorării calitative și cantitative ale resursei de apă sunt de multe ori foarte explicite și se reflectă în activități directe asupra sistemelor acvatice, însă nu pot fi uitate cauze indirecte precum lipsa de resurse financiare, natura fragmentată a serviciilor hidrologice, hidrogeologice și numărul insuficient de cadre calificate.

Efectuarea studiilor complexe hidrologice și hidrogeologice necesită o mai multă atenție și finanțare din sursele bugetului de stat. Este necesar de a se investi în formarea specialiștilor în acest domeniu, deoarece lipsa cadrelor calificate va duce la apariția lacunelor în gestionarea durabilă a resurselor de apă.

Utilizarea apelor subterane pentru irigare are un impact financiar complex, cu costuri și beneficii care variază în funcție de mai mulți factori, inclusiv disponibilitatea resurselor, tehnologiile utilizate, prețul produselor agricole și politica de gestionare a apei. O analiză completă trebuie să ia în considerare atât costurile directe, cât și cele indirecte, pe termen scurt și lung.

Decizia de a utiliza apele subterane pentru irigare trebuie luată în urma unei analize atente a costurilor și beneficiilor, ținând cont de toate aspectele economice, sociale și de mediu. O gestionare durabilă a resurselor de apă este esențială pentru a asigura rentabilitatea pe termen lung a investiției și pentru a evita consecințele negative asupra mediului și societății. Este important să se apeleze la specialiști în economie, hidrogeologie și inginerie agricolă pentru a realiza o analiză completă și precisă.

În contextul celor expuse, lipsa de date hidrogeologice de bază care sunt obținute prin monitorizarea corpurilor de apă poate îngreuna obținerea de finanțare. Totodată, complexitatea proiectelor hidrogeologice le face destul de costisitoare, ceea ce duce la descurajarea investitorilor în studiile hidrologice și hidrogeologice. Soluția este o planificare atentă și o prezentare clară a beneficiilor studiilor în domeniul apelor precum și investirea sistematică în colectarea de date de bază.

Printr-o abordare strategică și o colaborare eficientă între autorități, sectorul public și privat, precum și comunitatea științifică, se poate asigura finanțarea pe termen lung necesară pentru studiile hidrologice și hidrogeologice, contribuind la o gestionare durabilă a resurselor de apă.

Impactul asupra sectorului privat

O abordare integrată, care să ia în considerare atât beneficiile, cât și riscurile, este esențială pentru a asigura o dezvoltare economică sustenabilă și o gestionare eficientă a resurselor de apă. Utilizarea apelor subterane pentru irigare are un impact semnificativ asupra sectorului privat, atât pozitiv, cât și negativ, afectând diverse aspecte ale afacerilor agricole și conexe. Aceste efecte variază în funcție de dimensiunea exploatației, tipul de cultură, accesul la tehnologie și politica de gestionare a apei.

Pentru a minimiza efectele negative asupra sectorului privat, este necesară o abordare integrată, care să includă:

- Investiții în tehnologii eficiente de irigare. Utilizarea unor tehnologii eficiente de irigare, cum ar fi irigarea prin picurare sau microaspersie, poate reduce consumul de apă și costurile de operare.
- Monitorizarea resurselor de apă. Monitorizarea regulată a nivelului apelor subterane și a calității apei poate ajuta la prevenirea epuizării acviferelor și la gestionarea sustenabilă a resurselor.
- Gestionarea integrată a resurselor de apă. O abordare integrată a gestionării resurselor de apă, care să ia în considerare toate utilizările apei și să asigure un acces echitabil la apă.
- Acces la finanțare. Facilitarea accesului fermierilor la finanțare pentru investiții în tehnologii eficiente de irigare și pentru gestionarea sustenabilă a resurselor de apă.

Educație și conștientizare. Educația fermierilor asupra importanței gestionării durabile a resurselor de apă.

Impactul social

Impactul social al utilizării apelor subterane pentru irigare este complex și depinde de o multitudine de factori. O gestionare responsabilă și durabilă a resurselor de apă este esențială pentru a maximiza beneficiile și a minimiza efectele negative asupra societății și mediului. Aceste efecte variază în funcție de contextul socio-economic, de disponibilitatea resurselor și de practicile de gestionare a apei.

Problema este impactul antropic, în ignoranța acceleratului proces de dezvoltare socio-economică din ultimele secole, a degradat resursele de apă și prin aceasta a degradat condițiile de viață. Alterările vizibile azi au deja efecte importante asupra cantității și calității resurselor de apă, lucru care ne face conștienți că pe viitor, prin lipsa unei direcții de acțiune cu caracter reparator, rezultatele pot deveni dramatice. Astfel au devenit de actualitate concepte precum dezvoltarea durabilă a resurselor de apă. Dezvoltate la nivel global la sfârșitul secolului trecut, principiile generale ale managementului integrat al resurselor de apă își găsesc treptat cadru legislativ și instituțional în fiecare țară care înțelege importanța gestionării resurselor naturale astfel încât să ofere și generațiilor următoare un mediu de dezvoltare de calitate.

Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de act normativ nu se referă la afectarea datelor cu caracter personal.

Impactul asupra echității și egalității de gen

Egalitatea sexelor este un concept care trebuie să înceapă de la acest nivel, eliberând femeia de unele sarcini, oferindu-i astfel șansa de emancipare pentru a putea avea mai mult timp pentru implicarea în alte activități ale colectivității în care trăiește, chiar în procesul de gestionare a apelor la nivelele cele mai superioare.

Măsurile propuse în proiect vizează accesul tuturor persoanelor la resurse de apă de calitate pentru satisfacerea nevoilor de bază.

Impactul asupra mediului

Poluarea apei poate avea cauze naturale, însă de cele mai multe ori cauzele sunt de natură antropică. Pe lângă rolul de a asigura nevoile de bază ale vieții și continuitatea activităților economice, apa acționează ca un mediu de colectare și ca un mecanism de transport pentru reziduuri casnice, agricole și industriale. Deteriorarea calității apei cauzată de poluare influențează posibilitățile de utilizare a apei, punând în pericol sănătatea oamenilor și funcționarea ecosistemului acvatic, deci reducerea utilizării efective și creșterea competiției pentru o apă cu calitate adecvată.

Nu trebuie însă uitată o altă cauză a necesității impunerii unei politici adecvate de management a apelor și anume punerea în practică, uneori fără a gândi bine sau deloc consecințele asupra mediului, a unor proiecte mari de construcție de lacuri de acumulare, sisteme de protecție împotriva inundațiilor, de irigații și de producere de hidroenergie. În principiu, soluțiile de asigurare a serviciilor de apă

au avut la bază estimările asupra creșterii numerice a populației, a producției industriale și agrare, a nivelului de dezvoltare socială și economică în ansamblu.

Majoritatea proiectelor de infrastructură nu au luat însă în calcul condiționările privind efectele negative pe care aceste lucrări le pot avea asupra mediului înconjurător.

Chiar pescuitul și culturile acvatice pot distruge ecosistemul acvatic, dezvoltarea lor trebuind să urmărească limitarea impactului asupra mediului.

Agricultura își aduce și ea contribuția la deteriorarea ecosistemelor și nu numai. Astfel, utilizarea apei neresponsabilă și care nu corespunde unei stări chimice bune în agricultură are ca efecte negative asupra solului prin distrugerea structurii acestuia. Un mare impact asupra solului prin utilizarea apei necorespunzător este degradarea solului fiind vizibilă pe circa 30% din suprafețele irigate ale globului. Efectele degradării solului se resimt direct, în scăderea productivității agricole la hectar însă, în numeroase cazuri, și indirect, de exemplu prin colmatarea râurilor și lacurilor în urma eroziunii solurilor.

Zootehnia reprezintă un alt sector care impune o regândire a activităților și a managementului acestora. Faptul că resursele de apă din unele zone lasă de dorit din punct de vedere calitativ reprezintă un factor restrictiv pentru zootehnie. Totodată depozitarea improprie a reziduurilor provenite din zootehnie poate duce la o poluare a surselor de alimentare cu apă de băut resimțită atât de animale, cât și de oameni.

Efectele schimbărilor climatice vor impune o mai bună gestionare a resurselor de apă deoarece temperaturile mai mari și precipitațiile mai reduse vor duce la scăderea resurselor de apă, dar creșteri ale cerințelor de apă. Aceste efecte pot cauza deteriorări ale calității corpurilor de apă, modificând balanța între cerere și resursă.

Cauzele majore ale deteriorării calitative și cantitative ale resursei de apă sunt de multe ori foarte explicite și se reflectă în activități directe asupra sistemelor acvatice, însă nu pot fi uitate cauze indirecte precum lipsa de resurse financiare suficiente, natura fragmentată a serviciilor hidrologice și numărul insuficient de cadre calificate.

Prin urmare, problemele majore ce afectează calitatea apei, într-o ordine variabilă, în funcție de situație sunt: tratarea inadecvată a apei menajere, controlul insuficient al descărcărilor de ape uzate industriale, distrugerea bazinelor de recepție prin eroziune, defrișare, deșertificare, și numeroase practici agricole cu efecte negative. Acestea duc la scurgerea de nutrienți și pesticide și astfel ecosistemele acvatice sunt afectate, iar organismele vii din apele dulci sunt amenințate, precum și în anumite circumstanțe, ecosistemele acvatice sunt deranjate și de proiectele de dezvoltare a resurselor de apă: baraje, derivări de debite, diguri, instalații și scheme de irigații.

Multe din aceste probleme au apărut ca urmare a unui model de dezvoltare care este distructiv din punct de vedere al mediului și dintr-o lipsă a conștiinței publice și a educației pentru protejarea resurselor de apă de suprafață și subterane.

Prin adoptarea unei abordări integrate a gestionării riscurilor, care include

evaluarea și controlul riscurilor de contaminare de la bazinele hidrografice până la sistemele de distribuție, se vor lua măsuri mai eficiente pentru prevenirea poluării apei. Măsurile preventive și de control vor reduce riscul de contaminare și de epuizare a apelor subterane și de suprafață, îmbunătățind astfel calitatea generală a ecosistemelor acvatice și protejând biodiversitatea.

Alte impacturi și informații relevante

Proiectul de act normativ nu a identificat alte impacturi și informații relevante.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Adoptarea prezentului act normativ nu presupune o acțiune de armonizare a legislației naționale cu cea a Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului de act normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege urmează a fi supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile legale.

7. Concluziile experților

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, fiind solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiectivelor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

8. Modul de încorporarea a actului în cadrul normativ existent

Proiectul nu va necesita modificarea actelor normative secundare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Nu este aplicabil

Deputat

Alexandr Trubca

Digitally signed by Barda Viorel
Date: 2025.03.19 10:39:24 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

Digitally signed by Trubca Alexandr
Date: 2025.03.19 10:24:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

